

naar aanleiding van de wandschildering
in de Bethlehem-kerk te Hengelo (O)

In het evangelie staat een verhaal waarin Jezus voor een spook wordt aangezien en de discipelen schreeuwen van vrees. Ge kunt het vinden bij Marcus (6 vss 45-52), bij Johannes (6 vss 15-21) en bij Matthaeus (14 vss 22-33). Het volgt bij alle drie op het verhaal van de wonderbare spijziging. En het gaat vooraf, bij alle drie, aan harde discussies over de traditie, wat de ware en wat de dode traditie is.

Lucas, de vierde evangelie-schrijver en de enige "goj", de enige niet-jood in het gezelschap, vertelt dat "spookverhaal" niet. Misschien omdat hij als griek niet zo huiverig was voor het element "water" als de echte Soon van Israël? Want al waren sommige leerlingen van onze Meester dan ook vissers, Johannes bijvoorbeeld, die trouwens bepaald het laconiekste is in zijn vertelling van die angst op zee, de Schriften van Israël spreken meer van vertrouwdheid met het binnenland, met bergen en woestijnen, dan met zee, kust en zeevaart. Daar aan de westgrens van het hun beloofde land, waar de zee was, woonden de filistijnen, die ten slotte hun naam aan dat stukje middellandse-zee-gebied gaven, want "Palestina" komt van "Philistea" en dat is: filistijnenland.

Ja, dat spookverhaal speelt op zee. De angst is angst van mensen die zich de basis van hun bestaan voelen ontzinken, die denken onder te gaan. Die "ondergang" is door een van de drie bijbelschrijvers heel beeldend weergegeven, nl. door Matthaeus, in wat hij over een van de leerlingen, niemand minder dan Petrus, de oudste en meest vordate, schrijft. Hij vertelt (en alleen hij vertelt het), dat Petrus over het water naar Jezus toeloopt, die als een verschijning daar op zee hen naderde. Maar als hij let op de wind, die de zee ophitst als een jager zijn hond, wordt hij doodsbang en hij begint te zinken. Hij gaat onder. Jezus redt hem, door hem de hand te reiken.

In het water onder te gaan, dat is een beeld waarmee wij allen vertrouwd zijn, uit de bijbel en uit onze eigen dromen. Het is een beeld van de dood. Telkens als wij psalm 42 zingen, om maar één voorbeeld te geven, maken wij ons weer die beeldspraak eigen. De doop spreekt niet anders. En als het evangelie ons vertelt van Jezus wandelend op het water als een beangstigende verschijning, dan spreekt het evangelie over de opstanding: dat hij de ondergang bedwongen heeft en dat de dood hem dragen moest, zoals een verslagene die "onder de voet gelopen wordt"!

Het is veelzeggend, dat dit verteld wordt tussen de wonderbare spijziging en de twistgesprekken in. Die twistgesprekken leidden tenslotte tot het besluit om Jezus te liquidoren. Die twistgesprekken, de evangeliën zijn er vol van. Ze gaan steeds over het recht en de plicht van Jezus (en van iedere gelovige!) om "recht door zee" te gaan, de koninklijke weg uit de verslaving aan een ideologie naar de vrijheid van een nieuwe eretz, een nieuwe, goede aarde. Van die verslaving is "Egypte" het zinnebeeld, van die vrijheid "Kanaän" en de tocht uit het een en naar het ander is de grote oergelijkenis waarin elk mens geslacht zijn levensweg herkennen moet, de exodus achter de roeping van Mozes aan. Dat oude verhaal begint eveneens met water dat begaanbaar werd, nl. het paasbericht van de uittocht door de Rode Zee! En het eindigt net zo, nl. met de intocht door de Jordaan! We zijn met zulke evangelie-berichten als bvb. Mattheus 14 vss 22-33 helemaal niet in de bonte sfeer van de wonder-verhalen, het soort vrome grootspraak dat men de bijbelschrijvers wel eens aanwrijft! We zijn met zulke verhalen integendeel in het hart van de "tale Kanaäns", midden in de geloofsbelijdenis dat Hij die bij ons wil zijn voor ons (mits wij Hem volgen) een doortocht, overtocht, levensweg, baant.

Jezus heeft als geen ander de oude Schriften, Mozes en de profeten, met nieuwe ogen gelezen, als gelijkenissen die hem aangingen. Hij heeft ze gerevitaliseerd, nieuw leven ingeblazen, ze uit hun verstarring opgewekt. Maar hoe gaat het? Wie de overlevering en alle autoriteit ontkent is een anarchist. Maar wie de overlevering en haar gezag (d.i. wat zij ons te zeggen heeft) nieuw en springlevend maakt, is een profeet. En een anarchist kun je van je afzetten als strijdig met al wat je heilig is. Maar een profeet is veel gevaarlijker! Hij ontkent niet wat jou heilig is, hij doet er een beroep op en hij doet een beroep op je geloof erin. Hij wordt danook uit zelfbescherming, zelfhandhaving, monddood gemaakt. Wij vinden in het evangelie daarvan het grote voorbeeld.

De dienst op Zondag 23 Februari 1969 A.D.
in de Bethlehem-kerk te Hengelo (O)

--.--

voorgangers: E.F.Westra en W.Barnard

--.--

Vandaag besteden wij veel aandacht aan enkele gegevens uit het Evangelie die sterk tot de verbeelding spreken... en die dan ook zijn uitgebeeld in de muurschilderingen voor en achter in de kerk. In het kerkblad van vorige week is op die thema's al gewezen: onze Heer tegenover de Schrifgeleerden die Hem niet aanvaardden en, anderzijds, onze Heer ten opzichte van zijn discipelen die wankelen tussen vrees en geloof. Wij zullen vanmorgen lezen en zingen en nadenken over de dingen die in kleur en lijn te lezen staan op de muur: ze komen uit het bijbelverhaal van de storm op het meer.

Voordat de dienst begint worden een paar nieuwe liederen geoefend.

Na de afkondigingen, het stille gebed, votum en groet komt psalm 77 ter sprake: vss 12 t/m 16 van de onberijmde psalm worden voorgelezen en de coupletten 4, 5 en 6 van de berijming vervolgens gezongen.

Het eerste gebed, waarin schuld wordt beleden, beamen wij met het zingen van psalm 43, de derde strofe.

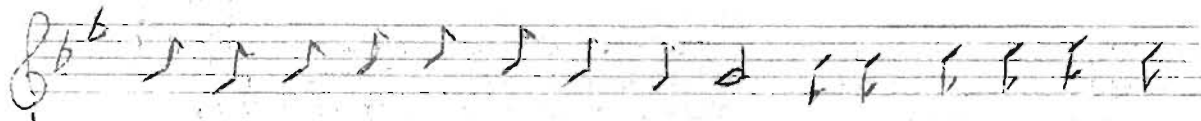
Dan wordt de genade aangezegd, die wij bezingen met psalm 43, de vierde strofe.

Inzameling van gaven volgt, diakonie en kerkvoogdij doen een beroep op Uw goedgeefse meelevendheid.

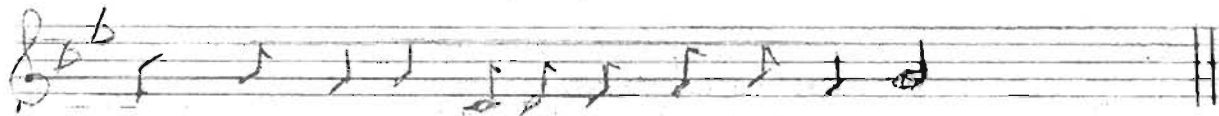
De lezing en vertolking van de Schriften gaat aldus:

eerst psalm 42, vss 1-6 gelezen,
strofen 3 en 4 gezongen,
vss 9-10 gelezen,
de laatste strofe gezongen,

dan voorlezing van het evangelie, Matthaeus 14 vss 14-21, gevolgd door het lied
Zeven was voldoende:

Ze-ven was vol-doen-de, vijf en twee, ze-ven was vol-doen-de

voor vijf-dui-zend op de heu-vels langs de zee.

Zeven is voldoende toen en nu,
zeven is voldoende alle dagen
van ons leven, dank zij U

Zeven is voldoende, brood en vis,
Jezus is voldoende voor ons allen
als de kring gesloten is.

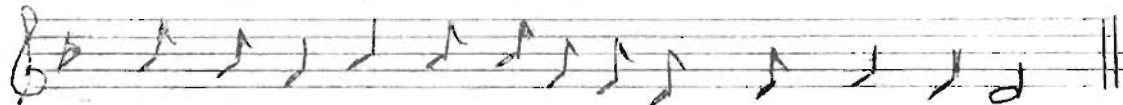
Voed ons met Uw leven, Vis en Brood,
alle zeven dagen, Gij verzadigt
allen met Uw offerdood.

Want Gij zijt de eerste rond alom,
Ja Gij zijt de Eerste en de Laatste:
kom o Here Jesu, kom!

voorts het vervolg van de voorlezing, Matthaeus 14 vss 22-36, bezongen door het
lied Ga in het schip, zegt gij....:

Ga in het schip, zegt Gij, steek van het strand. Vaar te-gen

wind en tij mee naar de o-ver-kant, wacht daar op Mij.

Geeft Gij ons nu een steen,
Meester, voor brood?
Laat Gij ons nu alleen?
Laat Gij ons in de nood?
Zendt Gij ons heen?

Wandelt Gij als een schim
over het meer?
Werd Gij een verre glimp?
Heer, zijt Gij onze Heer,
Kom van de kim!

Wij zien alleen nog maar
Water en wind.
Zegt Gij dan: wacht Mij daar?
Wij, nu de nacht begint,
Weten niet waar.

Kom met uw scheppingswoord
In onze ziel!
Spreek, dat de wind het hoort!
Kom, dat het water knielt,
Bij ons aan boord!

Ik ben het, zegt Gij dan,
Kom maar met Mij
Mee naar de overkant.
Wees maar niet bang, zegt Gij,
Hier is mijn hand.

en ten besluite van de voorlezing, Matthaeus 15, het begin.

Daarover nu de preek.

En deze Schriftvertolking wordt besloten met het lied Jezus, meester aller dingen:

Jezus, Meester aller dingen,
Woord van God van den beginne,
in het lot der stervelingen
brengt Gij tekenen tot stand.

Moses heeft behoud gevonden,
Faraó ging diep ten onder,
Gij doet wonder boven wonder,
draagt ons naar de overkant.

Gij hebt, uit den dood verreezen,
't boos getij terechtgewezen,
en het water zal U vreezen,
't water brengt ons weer aan land.

Gij weerstaat de boze machten,
storm en ontij, donk're nachten
en 't gevaar dat wij niet achten:
richt U op en strek uw hand!

Als wij slapen zult Gij waken:
die als Jona in het water
uit de diepte en verlaten
riep en niets dan onheil vond.

Hoe hebt Gij ons lot gedragen
om het oude te begraven,
Jezus, goede hoop en haven,
uitzicht van het nieuwe land.

Zend uw adem, wend de steven,
dat uw schepelingen leven
door uw goeden Geest gedreven
met het loflied in den mond!

De gebeden worden opgedragen.

Het lied voor de zegen is dan no. 56 van de "102 gezangen".

Met goede wenssen voor de week,

Uw voorgangers